

A Duna-Tisza csatornázási tervével egyidejűleg

Elkészült a Tisza csatornázására vonatkozó tervezet is

A Szegeden megépítendő vízduzzasztó

1. nyáron is hajózhatóvá teszi a Tiszát,
2. évi 60–65 millió kilowattóra villamosáramot termelne,
3. lehetővé tenné az Alföld egy részének rendszeres öntözését

(Szeged, április 30.) Az ország közvéleménye általában már tudomást szerzett a Duna-Tisza csatorna idén kezdődő építési munkálatainak nagyjelentőségű tervéről. Annál kevesebben tudják azonban, hogy

ezzel egyidejűleg külön terv készült a Tisza csatornázására vonatkozóan és ez a terv közvetlenül érinti Szegedet.

Ez utóbbi keretében ugyanis Szegeden kerülne megépítésre az egyik tiszai duzzasztómű, amely ipari és mezőgazdasági szempontból egyaránt fontos a város továbbfejlesztése számára. A csatornaépítés ügyében a közelmúltban Kecskemét és alig néhány nappal ezelőtt Csongrád is értekezletet hívott össze, csak Szeged nem mozdult meg még mindig, pedig félév, hogy esetleg emiatt a nem-sökára meginduló építkezéseknél más városok ezért háttérbe szorítják.

A Tisza csatornázása természetesen elsősorban hajózási célok miatt történe, de ez a vízfelszín felemelése miatt szükségessé teszi négy duzzasztómű építését, amelyeket öntözési és energiatervezési célokra is ki lehetne használni.

A négy tiszai duzzasztómű Tiszalóknán, Tiszalúdnán, Szolnokon és Szegeden a Boszorkánysziget térségében épülne meg.

Ezek közül méreteiben és jelentőségében is a legnagyobb és legfontosabb a szegedi lenne. A műszaki szempontok is azt kívánják, hogy ezt építsék meg először, de ezt csak akkor érhetjük el, ha Szeged idejében intézkedik ennek ügyében. Az Országos Vízterületek Hivatala már

majdnem teljesen elkészült a tervekkel és így rövidesen várható a megvalósítás is.

Szili-Török Imre professzor a duzzasztómű várható hatásáról

A Délmagyarország munkálatsa elbeszélgetelt erről a kérdéssel Szili-Török Imre főiskolai tanárral, az ismert szegedi mezőgazdasági szakemberrel. Emondotta, hogy hármas feladat vár ezzel megoldásra, mégpedig a folyó hajózhatóvá tétele a nyári alacsony vízállás esetén is, továbbá a folyóvíz energiájának felhasználása villamosenergiára termelésre, valamint a Tisza vízének igénybevétele az Alföld egy részének öntözésére.

— Mindhárom alapját, — mondotta Szili-Török professzor — a Szegeden létesítendő duzzasztómű képezné. Ez huszezer hektárral rendelkező terület öntözését tenné lehetővé. Ennek következtében

a termelés kedvező irányban, de ezenkívül a terméshozam mérvül felemelkedése is.

Mit jelent a duzzasztómű Szeged iparosodása szempontjából

A szegedi duzzasztómű mezőgazdasági szerepének megismerése után Bokor Mihály mérnöktől, a szegedi áramtöltő társulat vezetőjétől érdeklődtünk a duzzasztómű várható hatásáról. A duzzasztómű ugyanis a szegedi oldalon nagyobb vízi erőtellyel lenne összekötve.

— Egy belső öbölben épülne itt

meg — mondja a Tisza szabályozásának kitűnő ismerője — négy-hat turbina. Ezek hasznosításának azt az esetben rejlt energiát, amelyet a fel-duzzasztott víz képvisel.

Ennek az erőműnek felépítése 10 millió békepengőt venne igénybe. Ez a kiadás azonban sokszorosan megtérül, ha figye-

Ennek az erőműnek felépítése 10 millió békepengőt venne igénybe. Ez a kiadás azonban sokszorosan megtérül, ha figye-

telki vásáron, s mutatja: »51 forint volt a kalap.« Egy birkabőrért 3, egy kiló gyapjúért 9 forintot kap; csaknem 6 kiló gyapjú ára a kalap. Így kinkódtak itt; de nem hátráltak, egyetlen hold földet senki el nem adott, a kertekben most virágznak először a ritkás gyümölcsfák és Turi Imre fején büszkén ül a kalap... Ide jöttek zászlót bontani Sulyokék.

Trefán kívül: jól tették, hogy jöttek. Nem annak ártottak akinek akartak. Csöngölén, s az Alföldön s az egész Tiszánál is egyképen esett a változás. Ugy mint Szegeden. Az emberek, egyszerre és egykézből kapták meg a békét, a demokráciát és a földet. Érezték, hogy ez a három valahogy egy és azt hitték, hogy ezt tőlük soha senki el nem vitatja. Nem voltak nagyon elégedettek, a beszélgetés a husukba vág és az aszály a betéve falatot dezmálta meg... De eljöttek Sulyokék, s megrendült alattuk a föld. Először mondta valaki az ő tülük hallatára ezt a szót: vissza. Azóta nincs szó a beszélgetésről és az aszályról. Mert ha elveszik a földet, akkor ugys hiába a legszebb májusi felhőszakadás. Azóta van itt az a nagy egység.

Kérem, adjanak nekik féláru vasuti jegyet, ingyen autót és jutányos lobogót. Hadd bontsanak zászlót mindenütt; akarva, nem akarva a demokráciát erősítik. Hadd tudják meg a tanyák, hogy mit akar Sulyok; s legyen végre egység mindenütt, nemcsak Csöngölén, Szeged alatt.

lembe vesszük, hogy az energiatelep évente 60–65 millió kilowattórát termelne.

Ez azt jelenti, hogy a szegedi gázgyár vagy villanytelep számára termelt energia négyszeresét tudná adni az év legnagyobb részén át. Az energiatelepet megfelelő fűtőberendezéssel látják el, úgyhogy a téli fagy idején is zavartalanul tudja folytatni működését. Évente csupán 70 nap esne ki energiatervezésből, mégpedig amikor a nyári apadás miatt nem elég magas a vízfelszín.

Megfudjuk a továbbiakban, hogy a vízi energia után termelt áram költsége kilowattóránként 1,8–2 békefillért tenne ki, tehát körülbelül mai értékben tíz fillért jelentene, szemben a jelenlegi 80–1 forintos ipari árrammal.

Ez olyan ár, amellyel az ipar rentálisan tudna számítani és egyben lehetővé tenné, hogy Szegeden nagyobb ipartelepek létesüljenek. Ezek fontosságát talán nem is kell külön hangsúlyoznunk, akár a munkanélküliség csökkentését, akár pedig a Szeged számára életszükségletet jelentő iparosodást tartjuk szem előtt. Ezenkívül az itt termelt árammennyiség annyinak felel meg, mintha évente 8–10 ezer vagon szenet tüzelnének el a villanygyárban.

Országos viszonylatban a tiszai vízi erőhasznosítás megvalósítása évenként 32 ezer vagon szén megtakarítást jelentene.

Ez a kérdés tehát mezőgazdasági és ipari szempontból egyaránt fontos, mert csak ilyen körülmények között lehet nemcsak jólfejlődő iparosításról beszélni, hanem a mezőgazdaság elektromos árammal való ellátásáról és a községek villamosításáról is.

Ezertonnás hajók a Tiszán

Mindezek mellett hajózási szempontból is igen nagyfontosságú ez a tervezet. Amint ugyanis Bokor mérnökötől megtudtuk, a Tiszán 120 napos kiesés van a hajózás tekintetében, a zátonyos meder miatt és mivel nincs meg a hajózáshoz szükséges mélység. Ezen segítenének a tiszai zsilipek, amelyek

két és félméterrel duzzasztanak fel a víz felszínét és biztosítanak a hajózást. Ezáltal a Tiszán ezertonnás hajók is közlekedhetnek ezentul.

— Mindezen túl természetesen hajószilip készítésére is szükség lenne az újszegedi oldalon — világosított fel bennünket Bokor mérnök. Ez tulajdonképpen hosszú kamra lenne, amelyet felül és alul hatalmas kapukkal zárnak el. Ez biztosítja, hogy a hajók, ha alacsony vízállás van, akkor is közlekedhessenek. Itt ugyanis a hajók beusznak a kamrába, akkor lezárják mögöttük a kaput, majd a felső, magasabb vizet beengedik a lezárt kapuk közé, ez felemeli a hajót a magasabb szintre utána pedig kinyitják a felső kaput és a hajó továbbbuzszik a már felduzzasztott vízen.

A Délmagyarország munkálatsának a két szakemberrel folytatott beszélgetése is világosan bizonyítja, hogy nagy távlatokat jelentő, döntő fontosságú kérdéssel állunk szemben. Az elmúlt hónapokban mult száz esztendeje, hogy megkezdődött a Tisza szabályozása. Száz évvel ezelőtt a víz kártevése elleni küzdelem állott a munkák előterében, a Tisza vízi erejének hasznosítása és kihasználása pedig a mai társadalom, a mai generáció feladata. Reméljük, hogy elsősorban Szeged társadalma és vezetősége érti meg ennek a kérdésnek, ennek a valósággal »békés honfoglalásnak« fontosságát és minél előbb megfelelő lépéseket tesz nemcsak Szeged, de az ország szempontjából is igen fontos ügy kedvező megoldására. (16kös)

Fizess elő a Délmagyarországra

bonát velettek rajta, pedig alig fizet. Szőlő, gyümölcsfa, kertészet való ide. De ezt csak most lehet, a kisbirtokon. Es csak lassan, mert építeni is kell, adózni is kell, élni is kell. Es főképen szántani kell most... Traktor kellene. Es éppen erről van szó, a traktorról.

Egy feketebajuszu ember írja össze a névsort. Mikor kezét fogtuk, nem a nevéit mondta, hanem ezt: »A parasztpárt elnöke és az UFOSZ alelnöke vagyok«. Ő írta össze a listát, mert Szegedről az UFOSZ két traktort küldött, s az 45 forintért szántja föl az újgazdák földjét. Aki fizet, fizet, a többiét hitelbe szántja az UFOSZ. Ez hát a szántási hitel. Csöndesen írja sorban, kinél és mikor és hol szánt majd a traktor. Es azt mondja nekem, magyarázóan: »Nagy itt most az egység«. — »Miért?« — »Mert a multhéten ittjártak Sulyokék«. — »S mit csináltak?« — »Zászlót bontottak. Megalakult a párt«. — »Sok ember belépett?« — »Aki odavaló, az mind.«

Lassan beszél, mintha diktálná a szavakat. Irom is, minden szavát. Sulyokéktól. Nagyiván János járt Csöngölén, meg tíz bicskás legény, az őrség. Es azt mondta, hogy a régi bérlő az régi bérlő, ami földje volt, az az övé. Vissza kell neki adni. Nyolcvanán léptek be a pártba, mind a régi bérlő. Es a malmos, aki odáig a Kisgazdapárt elnöke volt, most a Szabadságpárté. Hőhn a neve, h-val, mert sváb. Azóta van itt ez a nagy egység. »Azóta — mondja — vannak itt a Sulyokisták,

meg mi. Ki az a mi — kérdelem. Rámnéz, tünődik. »Fudja, — mondja aztán — Csöngölén most a következő kommunisták vannak: a kommunisták, a szociáldemokraták, a kisgazdák, mi parasztpártiak, és a többi, aki csak kapott földet. Hát így: De ezt miért írja föl?« Meri fontos, mondom. Gyanakodva néz rám, azt hiszi, tréfálok. Pedig komolyan mondtam, amit mondtam. De még milyen komolyan.

EGY KÉPVISELŐ kijött a tanyákra és azt mondta,

hogy a földeket vissza kell adni. Bajos szóba foglalni, hogy ez mit jelent. S hogy éppen itt, az Alföld déli részén, ahol a demokrácia egészen másképp született meg, mint Pesten vagy a Dunántúlon. Itt nem volt ostrom. Szeged egy éjszaka szabadult föl, pár lővés esett. Este — mondja a solór, aki szegedi — mikor lefeküdtünk, még bent voltak a németek. Reggel hatkor bevonultak az oroszok. Arra ébredtünk. Ez október 11-én történt, a dátum is fontos. Szeged csak hírből ismerte a Szálasi-uralmat: az emberek mély lélekzetet vettek és harmadnap kezdték fölmérni a határt.

A föld, ahol nem szikes, homokos 2–3 mázsa gabona az átlag. Az újgazdák a gyümölcs felé fordulnak; a város kioszt évente 50.000 csemetét, s ők is vesznek, ha futja. Három forint egy fa, 80 forint az iga a szántáshoz, vagy öt napi embermunka. Egy csizma 400 forint; télen is voltak mezítlábos emberek Csöngölén. Turi Imre hajadonjött járt, most vett egy kalapot a kis-